

Mall för självvärderingsrapport

Program: Magisterprogram Opera med inriktning sång

Institution: Institutionen för opera

Datum för fastställande av självvärderingsrapport:

Prefekt/vicerektor för forskning: Lise-Lotte Axelsson

Student-/doktorandmedverkan har skett på följande sätt:

Kontaktperson/-er: Wilhelm Carlsson, Frida Wettmark (administrativt stöd)

Syfte och instruktioner

Utbildningsutvärderingar är en del av Stockholms konstnärliga högskolas kvalitetssystem. Syftet med utvärderingarna är att generera regelbunden och systematisk kunskap som behövs för att säkerställa och utveckla kvaliteten på högskolans utbildningar. En utbildningsutvärdering består av fyra steg: Uppstart, självvärdering, kollegial granskning och åtgärder. Alla program på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå som leder till en examen ska utvärderas. Programmen ska utvärderas i en sex-årscykel, vilket innebär att varje program utvärderas vart sjätte år. Samtliga utbildningar ska bedömas mot SUHF:s kriterier som är utformade mot bakgrund av Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG). Varje program som utvärderas ska bedömas mot samtliga kriterier.

Student-/doktorandrepresentanter ska erbjudas plats i arbetet med självvärderingsrapporten.

Prefekt/vicerektor för forskning ska fastställa självvärderingsrapporten, lämna in den och ifylld översikt över examensmål till ansvarig handläggare vid Forskningskansliet respektive Utbildningsadministrativa avdelningen.

Mall för självvärderingsrapport tillhör Riktlinjer för utbildningsutvärderingar och är obligatorisk att använda.

- Rapporten ska vara beskrivande och, när så är lämpligt, analyserande och värderande, och i förekommande fall, belysas med exempel. Styrkor och utvecklingsområden ska även anges. Se även slutnot.
- Rapporten ska utgå från aktuella förhållanden och planerad utveckling.
- Rapportens olika delar ska tillsammans ge en helhetsbild av utbildningen, utan länkar till ytterligare information.
- Kriterierna är numrerade. Det finns därmed möjlighet att referera mellan olika kriterier.
- Rapporten ska maximalt omfatta 20–30 sidor, inklusive ”malltext”. Sidantal per kriterium kan variera beroende på vilket program som självvärderingen avser.
- ”Malltext” och kriterier får inte tas bort, förutom de som gäller specifikt för utbildning på forskarnivå då självvärderingen är för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Nya underrubriker får läggas till.
- Obligatoriska bilagor till självvärderingsrapporten är allmän studieplan (forskarnivå), utbildningsplan (grundnivå och avancerad nivå) och översikt över examensmål.

Sammanfattning

- Sammanfattning av självvärderingen i form av de styrkor och utvecklingsområden som har identifierats.

Cirka 1/3 sida.

Programmet genomfördes första gången läsåret 2019/20 för att ge studenter i operasång en förkovran inför det kommande arbetslivet och samtidigt få en forskningsförberedande grund genom seminarier och ett självständigt genomfört examensarbete. Programmet har sedan dess utvecklats både när det gäller de för operasångare grundläggande delarna av undervisningen i sång och musikalisk- och musikdramatisk gestaltning samt de forskningsförberedande momenten och genomförandet av det självständiga arbetet

Undervisningstimmarerna har ökat och de behov av förkovran inom den egna praktiken som studenter på avancerad nivå ofta behöver, har kunnat identifieras och få bäring i undervisningen. De studenter som är på väg ut i yrkeslivet får karriärstöd och kunskaper som är direkt användbara inför steget ut i en tuff arbetsmarknad.

De forskningsförberedande momenten har fått ett större fokus kring ämnet opera, vilket skapat större relevans för studenterna. Detta har också gjorts möjligt pga att institutionens forskande miljö har stärkts i takt med examinerade doktorander ökat inom SKH och även på andra institutioner i Sverige.

Efter fyra år är det dags att se över och revidera kursplaner och lärandemål och knyta dessa starkare till den praxis som utvecklats i undervisningen.

Rutinerna för överföringen av information mellan undervisande lärare och examinator för att säkerställa kvalitén vid examinationerna bör stärkas.

Vidare behöver lärarkompetensen inom programmet säkerställas trots flera kommande avgångar inom lärarkåren på institutionen för opera.

Inledning

Om programmet

Beskriv ambitionen/idén/syftet till programmet.

Cirka 1/3 sida.

Tanken med att inrätta ett magisterprogram i operasång, var att

- ge studenter med en kandidatutbildning i operasång en chans att förkovra sig ytterligare i dialog med lärare med hög kompetens och därmed stärka deras chanser att etablera sig på en svår och konkurrensutsatt arbetsmarknad.
- utveckla ett nytt program på avancerad nivå i linje med SKH:s arbete med att skapa en tydligare möjlighet för studenter till progression från grundnivå till forskarnivå.
- etablera en länk mellan grund- och doktorandutbildning och skapa en grogrund för kommande forskning inom opera

Konkurrensen inom sångaryrket är hög. Dessutom utsätts sångare ofta för påverkan av en mängd olika personer med olika funktioner och befattningar inom operahierarkin, alltifrån dirigenter och regissörer till röstlärare, repetitörer och operachefer. Ett forskningsförberedande program handlar inte bara om att ge ett insteg mot doktorandutbildningen. Självtändighet i yrket, ett reflekterande förhållningssätt till sin praktik och kontroll över det egna lärandet är nödvändiga faktorer för en framgångsrik karriär som operasångare. Genom en forskningsförberedande kurs och ett eget projekt för studenterna, ges alltså inte bara en ingång till forskningen utan det egna lärandet stärks genom kritiskt tänkande och ett självständigt förhållningssätt till sin egen praktik. Operasångare har ett livslångt lärande framför sig och den dagliga sångträningen och arbetet med ny repertoar är ständiga förleslagare. Att självständigt kunna arbeta med sin egen utveckling och definiera strategiska och konstnärliga mål på en konkurrensutsatt

arbetsmarknad är essentiellt. Magisterprogrammet lägger därför stor vikt vid det dagliga och självständiga arbetet med rösten och repertoaren.

Utbildningens uppläggning och nyckeltal

Underlag tas fram av Utbildningsadministrativa avdelningen respektive Forskningskansliet.

Kommentar

Utbildningsplan för grupp som började ht 2020	Kurs, hp
Termin 1	Operagestaltning 1, 30 hp (två delkurser om vardera 15 hp)
Termin 2	Operagestaltning 2, 30 hp (två delkurser om vardera 15 hp, varav den ena är självständigt arbete)

Nyckeltal*

	2021	2020	2019
Grundnivå och avancerad nivå			
Antal sökande och antagna studenter (inklusive uppgift om andel kvinnor respektive män)	22 (K: 17, M: 5) Antagna: 5 (K: 4, M: 1)	17 (K: 14, M: 3) Antagna: 6 (K: 6, M: 0)	25 (K: 23, M: 2) Antagna: 5 (K: 5, M: 0)
Antal helårsstudenter (heltidsekvivalenter)	4,4	5,3	3,6
Prestationsgrad (antal genomförda examinationer omräknade i helårsekvivalenter dividerat i antal registrerade studenter omräknade i helårsekvivalenter)	5	4,5	1,25
Antal examina	3	0	0
Forskarnivå			
Antal sökande och antagna doktorander (inklusive uppgift om andel kvinnor respektive män)			

Antal doktorander (inklusive uppgift om andel kvinnor respektive män)			
Nettostudietid			
Antal examina			

* Uppgifter hämtas från befintliga system samt årsredovisningen.

Kommentar

Undervisningsspråk: Engelska som huvudspråk

Huvudområde: Opera

Inriktningar: Inriktning sång

Antagning: Hösten 2022

Behörighet: Konstnärlig kandidatexamen, kandidatexamen eller yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande.

Särskild behörighet:

- Engelska 5 eller motsvarande
- Konstnärlig kandidat
- eller högskoleexamen i klassisk sång eller opera om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande.

Urval: De sökande antas genom urvalsprov där den sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen prövas. Vid proven bedöms vokal teknik, musikaliskt uttryck, notläsningsförmåga, musikteoretiska kunskaper och fallenhet för sceniskt arbete. Den sökande ska också lämna in ett förslag till ett självständigt arbete under utbildningen där den sökandes förmåga till självständigt och reflekterande konstnärligt arbete prövas.

Kurser som ingår:

Operagestaltning 1 – Rollen och det musikdramatiska uttrycket, 30 hp

Operagestaltning 2 – Ett självständiga arbetet, 30 hp

Självvärdering

- att utbildningen når kraven i högskolelagen och i examensbeskrivningarna i de förordningar som ansluter till lagen, d.v.s. att de faktiska lärandemålen motsvarar examensmålen och att de examineras på ett rättssäkert sätt**

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel. Relatera till ifylld översikt över examensmål.

Magisterprogrammet i sång utvecklades i nära dialog med utbildningsadministrativa avdelningen, UA, för att säkerställa att samtliga

nationella lärandemål också har sina motsvarigheter i de specifika lärande mål som ska uppnås i de två kursplanerna Operagestaltning 1 och 2, med vardera 2 delkurser. I arbetet ingick också att se *när* under studieåret, de nationella lärandemålen skulle introduceras, utvecklas och vara uppnådda och kunna examineras under studiernas gång.

Detta har stärkt programmet och skapat en trygghet inför examinationen att lärandemålen också täcker de nationella lärandemålen. Betoningen på självständighet i lärande och reflektion stärker lärarnas ambition att handleda studenterna, uppmuntra och betona studenternas ansvar för det egna lärandet och utvecklingen av kunskaper och värderingsförmåga.

Programmet är nu inne i en fas där lärandemål och kursplaner behöver ses över, kanske revideras. Ett förtydligande av kursplanerna genom en uppdelning i fyra kurser i stället för två är en möjlighet. Lärandemålen bör återigen sättas ”under lupp” i förhållande till de erfarenheter som lärarna har gjort under de snart fyra år som programmet har getts. Det kan handla om att omformulera vissa lärandemål, när en praxis om hur programmet ska genomföras nu har vuxit fram men också att återigen se över att undervisningen och examinationsformerna ger det underlag för examination mot lärandemålen som krävs för en rättvis bedömning.

Programmets upplägg:

Oavsett vilken typ av konstnärlig bana studenten kommer att välja inom opera och som operasångare, ställs höga krav på skicklighet inom yrket, integritet och självständighet. Magisterutbildningen för operasångare har därför tagit fasta på högskolelagen där den lägger tonvikt på att självständigt kunna integrera kunskaper, hantera komplexa frågeställningar och utveckla en konstnärlig självständighet. Denna självständighet är en viktig del av en operasångares kompetens både för den som kommer att arbeta inom en traditionellt hierarkisk operavärld eller söker sig till en mer oberoende och experimentrande operaverksamhet. Programmets nav är det självständiga arbetet som studenterna genomför under termin 2. Inför det arbetet ges en kurs där studenterna får en allmän forskningsorientering samt en möjlighet att utveckla och precisera sitt projekt inför genomförandet.

Programmet innehåller två kurser med vardera två delkurser, där Operagestaltning 1 kretsar kring operasångarens teknik och gestaltningsförmåga medan Operagestaltning 2 kretsar kring forskningsförberedande kunskaper och det självständiga arbetet.

OPERAGESTALTNING 1, delkurs 1

Denna kurs innebär för studenten i en förkovran i kunskaper och färdigheter som utvecklats på grundnivå (kandidatprogram) och som är grundläggande för en operasångare. Undervisning sker i sång, musikalisk gestaltning (instudering) och musikedramatisk gestaltning (sceniskt framförande av scener, arior). På avancerad nivå och i magisterprogrammet förväntas studenten själv ta kontroll över sitt val av

repertoar, ha en egen analys av brister och utvecklingsområden inom den egna praktiken. Studentens förmåga till dialog och kritiskt tänkande kring den egna praktiken ska utvecklas under studietiden. Om kandidatprogrammet ger en bred kompetens, så ska magisterprogrammet i första hand erbjuda studenterna ett mer ”avsmalnat” lärande där de kan ta itu med vokala brister samt musikaliska och sceniska gestaltungsfrågor som skaver och behöver utvecklas. Även om kursen inte direkt berör det självständiga projekt som studenterna håller på att utveckla under termin ett, så skuggar ofta detta projekt, arbetet i OG1 eftersom det just uppehåller sig vid något som studenterna identifierat som en nödvändig utveckling av deras yrkespraktik. Den repertoar som kommer att ingå i det självständiga arbetet, kan integreras successivt i undervisningen i OG1. Andra frågor som står i fokus inom kursen är förhållandet mellan text och musik och gestaltning genom både text och musik.

OPERAGESTALTNING 1, delkurs 2 tar fast på att praktisera och sätta i scen de nya kunskaper, färdigheter och reflekterande förmåga som studenten arbetat med under delkurs 1. Operasångarens yrke är tekniskt krävande och precis som för musiker kräver yrket en daglig träning för att utveckla och behålla sångtekniken. Men i ett så komplicerat förlopp som en operaföreställning är, där sångarens uppmärksamhet måste splittras mellan musiken, den sceniska handlingen, dirigenten OCH sångtekniken kan vissa delar gå förlorade, framför allt den tekniska kontrollen över sången. Mötet med en publik ställer krav på att kunna fullfölja sång- och övningsrummets insikter till ett konstnärligt framförande på hög artistisk nivå.

Delkurs 1 kretsar alltså kring sångrummets och repetitionssalens processer som sedan utmynnar i en examinerande konsert. Delkurs två är ett arbete med arior och scener som ska framföras inför publik i gestaltad form. Dessa skillnader mellan delkurserna avspeglas också i lärandemålen.

OPERAGESTALTNING 2, delkurs 1

Kursen ska ge studenten grundläggande kunskaper som förbereder dem för forskarutbildningen på doktorandnivå. Kursen leds av lärare med egen forskningserfarenhet som också undervisar och handleder studenterna. Undervisningen genomförs i seminarieform där studenterna får möta forskande doktorander, professorer, lektorer och disputerade, framför allt inom det egna fältet opera. Betoningen ligger förutom på kunskapsinhämtande också på samtal och problematiserande diskussioner där studenternas egna kommande självständiga arbeten står i fokus.

OG2, delkurs 1 har fyra lärandemål som förutom kunskap om konstnärlig forskning i allmänhet, är centrerade kring förmågan att formulera egna frågeställningar, att utveckla egna metoder inom sin praktik, kunna värdera behovet av ny kunskap och finna vägar att kommunicera sin praktik till andra genom att reflektera över möjliga expositionsformer för det självständiga arbetet. I denna kurs handlar det också om processer där studenterna ska vara aktiva under seminarierna genom diskussioner och samtal. De ska muntligt kunna redogöra

också för andras forskning, metoder, dokumentation och expositionsformer och sätta dem i relation till sitt eget projekt som är under utveckling.

Delkurs 1 avslutas genom att studenterna skriver en text där de redogör för sitt kommande självständiga arbete, som nu ska vara färdigt att sättas i verket. Denna text är också ett underlag för examinationen.

OPERAGESTALTNING 2, delkurs 2

Denna delkurs består av genomförandet av det självständiga arbetet. Det självständiga arbetet består av två delar. Den första delen är en konstnärlig presentation av projektets undersökning inför publik. Den andra delen är en skriftlig reflektion över projektet. Det konstnärliga framförandet, ska inramas av en muntlig presentation av projektets frågeställningar och metoder i en expositionsform som studenten valt själv.

Den text som studenten skriver efter den konstnärliga presentationen, ska redogöra för projektets frågeställningar och syfte, beskriva själva genomförandet och hur det dokumenterats samt reflektera kritiskt över projektet i förhållande till dess syfte och resultat. Den ska ha en riktning mot studentens framtid i yrket och redogöra för på vilket sätt projektet utvecklat studentens konstnärliga praktik.

I delkursen handleds studenterna under skrivandet och även under arbetet med själva projektet. Lektioner finns där studenten arbetar med pianist och scenisk lärare på den konstnärliga gestaltningen av projektet.

Examinationer:

Vid varje kursstart och delkursernas början, går programansvarig igenom kursernas lärandemål och beskriver för studenterna hur och var i kursen de ska uppnås samt hur de examineras. Detta upprepas inför examinationen.

Lärandemålen hålls aktuella för studenten under kursens gång.

OPERAGESTALTNING 1, delkurs ett, examineras genom en konsert där studenten inför en publik framför en aria, som hen arbetat med under kursen. Lärandemålen är mycket kopplade till studentens utveckling, s.a.s ett ”före och efter” som t.ex ”ha utvecklat sin förståelse för interaktionen mellan röst och gestaltning på scen samt ha utvecklat den egna röstens kapacitet och uttrycksförmåga”. Undervisande lärare är alltid närvarande vid konserten och oftast även examinator. Konserten spelas in och kan granskas efteråt om examinator så önskar. Praxis är att programansvarig redogör för om studenterna ska godkännas eller ej beroende på om de uppnått kursens lärandemål. Programansvarig i sin tur har kommunicerat med lärarna i musikalisk gestaltning och sång om studenten uppnått de lärandemål som är knutna till deras undervisning innan den muntliga rapporten till examinatorn.

Delkurs 2 examineras genom en offentlig föreställning inför publik och lärandemålen är kopplade till just det offentliga framförandet.

Examinatorn bedömer om studenten kan hantera de krav som ställs på denne i en föreställningssituation. Lärandemålen berör både kunskap och den konstnärliga förmågan samt de krav som ställs på studenten i det kommande yrkeslivet. Examinatorn är vanligtvis närvarande vid den publika redovisningen av kursen, men oavsett detta, så kommunicerar undervisande lärare med programansvarig som informerar examinatorn om studenterna bör godkännas eller ej.

OPERAGESTALTNING 2, delkurs 1 examineras genom den text där studenten redogör för det självständiga arbetet som hen ska genomföra under vårterminen. Texten behöver inte vara lång men den ska innehålla projektets frågeställningar, metodval, syfte (kunskapsutveckling och förhållande till omvärlden) dokumentationsmetoder samt en idé om hur den kommande konstnärliga presentationen av projektet ska genomföras (exposition).

Det projekt som studenterna ansöker med är i många fall utvecklat och den text som är underlag för examination visar därför tydligt hur studenten tillgodogjort sig kunskaper under kursen och utvecklat sin självständighet som operasångare. Vid examinationsseminariet korsläser studenterna varandras texter, presenterar varandras projekt och ställer frågor om det finns oklarheter i projektet, samt relaterar det till sin egen praktik och erfarenhet. Även dessa presentationer och efterföljande samtal mellan studenterna är underlag för examination. Om examinator inte är med vid seminariet, kommunicerar programansvarig eller seminariets ledare sin bedömning till examinator.

OPERAGESTALTNING 2, delkurs 2, examineras vid den konstnärliga presentationen och sedan genom texten om det självständiga arbetet.

Kursen har en bäring mot flera av de nationella lärandemålen som berör självständighet och utvecklandet av egna konstnärliga metoder, omvärldsperspektivet och en reflekterande hållning till sin egen praktik. Genom att studenten både praktiskt och i en skriven text får redovisa sitt arbete har självständiga arbetet och dess processer en transparens som låter sig examineras mot lärandemålen.

Under examinationsseminariet korsläser studenterna varandras texter och opponerar på texten, dvs försöker genomlysa det för det andra studenterna, utveckla sin syn på projektet och ställer frågor kring oklarheter om där finns några eller begär förtydliganden. Denna del av seminariet är också grund för examination.

Det händer att examinator är närvarande både vid den konstnärliga redovisningen och vid det avslutande seminariet. Om inte så är fallet, kommunicerar programansvarig, som handlett projekten och lett seminariet till examinator, sin bedömning om studenterna har uppnått lärandemålen

Analys och värdering av examination:

Vad beträffar examinationen av Operagestaltning 1, så har Institutionen för opera stor erfarenhet av att värdera och examinera de traditionella delarna av sång- och gestaltungsundervisningen på grundnivå. Men på en student på avancerad nivå kan

man ställa större krav framför allt på det egna ansvaret för utveckling av färdigheterna, som det t.ex. beskrivs i det fjärde nationella lärandemålet på avancerad nivå, magister: *"visa förmåga att med ett personligt uttryck skapa och förverkliga egna idéer, att självständigt identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar"*. Blicken mot studentens förmåga till ett självständigt skapande och metodutveckling inom sin praktik är därför i centrum i undervisningen och vid examination.

Magisterstudenterna har tre lärare som följer och undervisar dem kontinuerligt genom studierna i ämnena Sång, Musikalisk gestaltning och Musikdramatisk (scenisk)gestaltning. Dessa tre lärare, varav en är programansvarig, för en kontinuerlig dialog om studenternas utveckling för att kunna förmedla en heltäckande bild av studentens studier till examinatoren. Informationsflödet mellan lärarna skapar också ett incitament för en dialog med studenten för att kunna angripa svagheter i studentens kunskapsutveckling och hans förmåga till problemlösning inom den egna praktiken, som svarar mot kursens lärandemål.

En pedagogisk metod är en kontinuerlig kritisk dialog med studenten, där studenten får motivera sina repertoarval, sätt dem i sitt eget konstnärliga sammanhang och på så sätt klargöra sina konstnärliga mål och sin framtid som operasångare. Dialogen mellan lärare sker öppet, där studenterna kan förklara och förtydliga sina gestaltningsval.

Varannan vecka möts undervisande lärare och studenter i två timmars gemensam lektion, där studenterna redovisar och diskuterar med sina lärare och medstudenter de processer av lärande och utveckling de befinner sig i.

Operagestaltning 2 innebär i mångt och mycket ett nytt undervisningsområde för lärarna på Institutionen för opera, då kursen är forskningsförberedande. Det avslutande självständiga arbetet är en utmaning både för studenter men inte minst för lärarna, som är vana vid att undervisa genom sin egen erfarenhet och i med mycket hög undervisningstäthet. Det har varit en utmaning att släppa studenterna fria, men det har också många gånger resulterat i imponerande och oväntade konstnärliga resultat.

Men det är också i denna kurs som de stora utmaningarna har legat, framför allt kring de lärandemål som handlar om relationen till omvärlden och att göra samhälleliga och etiska bedömningar kring den egna praktiken som operasångare. Operasång är en svärbemästrad och excellent teknik som kräver daglig träning i ett livslångt lärande allteftersom rösten förändras, mognar med stigande ålder. Det är en utmaning att få en student att vända blicken mot det som inte direkt berör den egna praktiken. Frågor kring operakonstens betydelse, hur den kan utvecklas och behålla sin konstnärliga relevans och mening i ett samhälle i snabb och kritisk utveckling är inte självklara för många operasångare.

Efter det första studieåret och även under de två följande förekom kritik mot seminarierna i OG 2, att dessa var för långt ifrån den egna praktiken för att studenterna skulle kunna tillgodogöra sig dem. De var främmande inför det de mötte och förstod inte språket eller vad seminariet egentligen handlade om. Samtidigt fanns det också en diskussion bland studenterna huruvida det fjärde lärandemålet i OG 2, delkurs 2, att studenten ”*kan placera operakonsten och det egna arbetet som operasångare i ett omvärldsperspektiv samhälleligt, etiskt och konstnärligt*” verkligen gick att avläsa i studenternas prestationer vid examination. Båda dessa kommentarer är lite motsägelsefulla eftersom seminarierna där studenterna skulle möta andra praktiker och annan forskning än just opera, just skulle stimulera till en omvärldsanalys av opera. Men sedan dess har seminarierna blivit mer fokuserade på operans praktik, samtidigt som de självständiga arbetenas bäring kring viktiga etiska frågor och samhälleliga perspektiv uppmuntrats. Alla projekt har inte den räckvidden, utan stannar inom den egna praktiken. Andra projekt har däremot handlat om hur man spelar opera för barn, hur man når en ny publik, hur kön gestaltas på scen, kvinnan som offer inom opera eller hur opera kan gestaltas i andra former än de traditionella. För de studenter som inte förmår i sina egna projekt formulera sig kring ovanstående lärandemål är diskussionen i seminarierna och samtalet mellan studenterna vid OG 2:s examinationsseminarium av avgörande betydelse för bedömningen om de uppnår detta lärandemål.

Viktiga åtgärder:

Det finns en risk att kommunikationen mellan undervisande lärare, programansvarig och examinator inte blir så omfattande och precis som den borde vara, mycket pga den höga arbetsbelastningen på institutionen. Rutinerna kring kommunikationen mellan lärare, lärare och examinator samt själva överlämningen av information bör stärkas.

Avslutningsvis hänvisas till kommentar under rubriken ”inrättande” om revidering och uppföljning av kursplaner och lärandemål, nu efter att programmet har getts under fyra år.

2. att undervisningen fokuserar studenters/doktoranders lärande

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Magisterprogrammet i Operasång är ett program med få studenter. Vanligtvis har det varit 4–6 studenter men innevarande läsår 2022/23 är de bara 3. Det innebär att kommunikationen mellan studenter och mellan lärare, studenter och programansvarig fungerar smidigt och enkelt. I magisterprogrammet finns inte generella moment i den musikaliska och musikdramatiska processen, som ska appliceras på alla studenterna. I stället så identifierar student och lärare en eller flera områden inom studentens praktik som behöver utvecklas. Varje lärare som

ansvarar för ett specifikt ämne inom utbildningen utvecklar anpassade metoder för att hjälpa studenten framåt inom dessa områden. Valet av repertoar är oerhört viktigt i denna process och studenten bestämmer själv vilken den ska vara, men den kan av pedagogiska skäl alterneras för att utmana studenten på områden som behöver stärkas. Detta sker i en kontinuerlig och utvärderande dialog med studenten.

Inom programmet strävar lärarna att utveckla studentens självständighet och förmåga att ta ansvar för den egna utvecklingen. Det sker i repertoarvalet men också i utvecklingen av det egna självständiga arbetet, där studenten genom handledning får resonera sig fram till den slutgiltiga projektidén. En av programmets grundläggande pedagogiska tankar är att studenterna ska axla den professionella sångarens roll som är att ta ett eget ansvar för sin sångarpraktik. En nödvändighet för en framgångsrik yrkeskarriär.

Ibland söker studenten hjälp och utbildning inom områden som institutionen inte kan tillgodose inom givna resurser. Även kritik mot undervisningens omfattning kan förekomma eller planeringsfrågor som inte har lösts eller varit tydliga. Kritik och vad studenterna upplever som brister når lätt programansvarig och det finns tydliga rutiner för hur de kan hanteras och när ärendena bör skickas vidare till prefekt. Inga av studenternas klagomål får avfärdas och de ska mötas med respekt. Den kritiska dialogen med skolan bygger på samma grund som undervisningen och är också ett resultat av ett självständigt tänkande hos studenten.

Den nära dialogen med studenterna har haft en avgörande inverkan på programmets utveckling. Flera exempel på det tas upp under olika kriterier i denna självvärdering.

3. att undervisningens innehåll och form vilar på konstnärlig och/eller vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Samtliga lärare har en gedigen konstnärlig utbildning och/eller lång yrkeserfarenhet på hög konstnärlig nivå och inom de stora institutionerna, som t.ex operahus i Sverige och utomlands. Undervisande lärare på Operagestaltning 1 är adjunkter, lektorer och professorer från Institutionen för Opera.

I Operagestaltning 2, undervisas och handleds studenterna av lektorer och professorer med egen forskningserfarenhet. Som gästlärare på seminarierna bjuds även föreläsare in som har en pågående eller avslutad doktorandutbildning.

I undervisningen tar lärarna avstamp i det faktum att studenterna har en kandidatutbildning bakom sig och att deras kreativa och gestaltande förmåga är mer utvecklad än en student som börjar sin utbildning på grundnivå. Studenterna uppmuntras till självständigt tänkande och kreativitet kring sin egen utveckling och

praktik både genom handledning och genom handledande praktiska lektioner i musikalisk och musikdramatisk gestaltning och i sång.

4. att utbildningen är användbar för studenterna/doktoranderna och framtida arbetsliv

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Många av de studenter som söker och antas till Magisterprogrammet har en fot ute i arbetslivet, men vill ha ett år där de kan förkovra sig ytterligare *samtidigt* som de bygger och förbereder sig för en karriär. De kan delta i föreställningar utanför skolan med små roller, de kan göra auditions och förbereda ny repertoar till dessa. De får lektioner där de kan ta itu med saker som de vill arbeta mer med, både tekniskt och gestaltningsmässigt.

Det har funnits tillfällen då studenter har kunnat validera engagemang utanför skolan vid operahus, som motsvarar och tillgodoser de uppställda läromålen i Operagestaltning 1, då denna kursplan bygger på ett traditionellt lärande för sångare inom opera. De så betydelsefulla orkestersamarbetena kan ju skolan ibland inte få till stånd och då kan det vara bättre att ta ett arbetstillfälle utanför skolan, om sammanhanget tillgodoser möjligheten att uppnå lärandemålen. Institutionen försöker att vara flexibel med undervisningen, så att studenterna kan förbereda sig inför yrkeslivet detta fjärde utbildningsår.

Möjligheten att slipa på detaljer i sin praktik kan vara avgörande inför steget ut i arbetslivet. Studenterna arbetar regelbundet sceniskt och musikaliskt med arior som de sedan kan använda vid auditions. Att analysera ariorna musikaliskt och dramaturgiskt och gestalta dem i rummet för att sedan återvända till konsertformen, har visat sig stärka förmågan att gestalta inför en bedömande och kritisk jury. Auditions är ett återkommande inslag i en operasångares vardag och att kunna hantera den situationen är ett måste.

Programmets betoning av självständigt lärande är i sig en viktig pusselbit för ett aktivt och framgångsrikt yrkesliv. Denna självständighet är inte självklar i en strikt hierarkisk operavärld. Men konstnärlig självständighet, kritiskt tänkande och ansvar för den egna utvecklingen är utmärkande för framgångsrika operasångare och en förutsättning för sångare som vill verka inom icke-institutionella ramar.

Genom det självständiga projektet får studenterna pröva och utmana sin egen kreativa potential och kreativa självständighet på ett sätt som stärker det gestaltande självförtroendet. Erfarenheterna från dessa projekt har flera studenter vittnat om som viktigt för deras framtida yrkesliv.

Magisterstudenterna får undervisning av lärare med hög konstnärlig och pedagogisk kompetens och lång yrkeserfarenhet. Dessa kompetenser är viktig vid handledning av studenterna inför de karriärval och möjligheter som de ställs inför.

5. att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Lärare i musikdramatisk gestaltning är professor Wilhelm Carlsson, som också är programansvarig, samt lektor Jaroslaw Kaliski, lärare i musikalisk gestaltning. De är båda tidvis yrkesverksamma utanför skolan och bedriver egna forskningsprojekt inom SKH. Kaliski har genomgått en högskolepedagogisk kurs för lärare på SKH.

Studenterna har vidare en sånglärare som antingen är lektor Ulrika Tenstam eller adjunkt Robert Hyman. De har en lång och framgångsrik karriär som sångare bakom sig eller pågående, samtidigt som de har lång pedagogisk erfarenhet på högskolenivå.

Både huvudlärarnas forskning, samt det faktum att de fortfarande är yrkesverksamma utanför skolan har direkt bäring för den forskningsförberedande undervisningen och den handledning inför konstnärliga och yrkesmässiga val som studenterna ställs inför. De perspektiv på opera som ett kritiskt och undersökande förhållningssätt till operapraktiken innebär, är en viktig komponent i dialogen med studenterna vare sig det gäller gestaltningmässiga frågor eller kritisk dialog kring opera och den yrkeskarriär de förhoppningsvis har framför sig

Disputerade och doktorander ger seminarier i den forskningsförberedande kursen OG2. Eftersom som studenterna är djupt rotade i den egna disciplinen och har varierande intresse av transdisciplinaritet, förankrar vi de forskningsförberedande momenten i operapraktiken. Vissa utvalda onsdagsseminarier, som utgår från andra praktiker än opera, läggs in i schemat föra att skapa kontakt mot andra ämnesområden och studenter och för att vidga förståelsen för den konstnärliga forskningens bredd och uppmuntra till etiska och samhällsliga perspektiv på operakonsten.

Risker lärarkompetens:

Medelåldern bland lärarna på institutionen är förhållandevis hög och professor och programansvarig lämnar sin anställning VT 2023. Att lämna över ansvaret för programmet och bibehålla lärarkompetensen är av vikt för programmets utveckling.

6. att studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Vid inrättandet av programmet, lade vi tidigt fast ramtiderna för undervisningen genom hela läsåret. Syftet var att studenterna skulle kunna planera sin tid vid skolan och samtidigt kunna ha tid för självständiga studier och dessutom kunna vidta de mått och steg som behövs för att bygga en karriär. Det kan vara att delta vid auditions till olika operahus och agenturer, ha konsertframträdanden och även medverka i mindre roller i operauppsättningar om tillfälle ges och studierna inte blir lidande. Detta har fungerat bra – vid de enkäter som vi kunnat genomföra och när vi ser hur studenterna hanterar sin tid i programmet, har vi kunnat konstatera att det ger en god grund för att ta det sista steget ut i en yrkeskarriär. Detta gäller dock inte för samtliga studenter, arbetsmarknaden är för hård, men vi har ändå hållit fast vid den planeringen i samråd med studenterna.

Programmet är nu inne på sitt fjärde år och kvalitén i utbildningen har stärkts. Vi har med hjälp av en dialog med studenterna kunnat förstå att de önskat fler tillfällen för instudering av ny repertoar tillsammans med pianist. Timmarna har där fördubblats sedan starten, från 6 lektioner/termin till 12/termin.

En genomgående kritik av den forskningsförberedande kursen OG 2, delkurs 1 har varit att seminarierna har varit långt ifrån den egna praktiken och på så sätt alltför abstrakta och svåra att knyta an till. Vi har därför mer och mer kommit att grunda seminarierna i operapraktiken. Det har varit möjligt genom den växande kompetensen inom SKH och doktorandutbildningen men också genom att det blivit alltmer tydligt för programansvarig, vad studenterna behöver för att kunna gå i dialog med och utveckla det egna självständiga projektet.

De kursvärderingar som studenterna gett efter kursens avslutande har varit knapphändiga och ännu mer så efter införandet av systemstödet för kursvärderingar, Blue. Men vi har genom direkt dialog med studenterna kunnat uppfatta vad som behöver förbättras. Detta kommunicerar programansvarig både för avgående studenter på våren och ankommande studenter på hösten.

7. att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Institutionen för Opera har en mycket ändamålsenlig studiemiljö med många instuderingsrum med flyglar, ytterligare större rum för övning och scenframställning och en egen teater med orkesterdike och plats för 150 åskådare.

Studenterna har en egen lokal och det finns ett gemensamt kök och samlingsplats för studenter och lärare i foajén till teatern, central placerad vid övningsrummen och alla salar.

Biblioteket är välförsett med både noter och böcker för läsning. Bibliotekarien är på plats för att hjälpa studenterna tillrätta. De kan lätt få tag på noter och annan teoretisk litteratur kopplat till kurserna. Biblioteket är också en mycket använd läs- och studiemiljö och studenterna på både grund- och avancerad nivå har konsekvent lovordat biblioteket och dess personal.

8. att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs, bland annat med stöd av kursvärderingar och för doktoranderna även individuella studieplaner

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Som beskrivet under punkt sex har inte de digitala och anonyma kursvärderingarna fungerat på ett tillfredställande sätt. Svarsfrekvensen har varit för liten, speciellt de senaste två åren med systemstödet Blue.

Programmet har pågått sedan 2019. Som nytt program är det under ständig utveckling baserat på studenternas muntliga kritik, genom ett pågående utvärderande samtal med dem samt genom egna analyser av lärarna och programansvarig av vad som behöver utvecklas och stärkas i utbildningen. Hänsyn måste dock tas till ekonomiska realiteter och resurser som står till institutionens förfogande.

Som motvikt till det klena deltagandet i kursvärderingarna har magisterstudenterna en tät dialog med programansvarig och andra undervisande lärare. När det kommer till den enskilde studentens inriktning och repertoarval i undervisningen, så är de under ständig diskussion och revidering om så behövs. Genom handledning och individuella samtal stärks studentens förmåga till reflektion och utveckling av den egna praktiken och konstnärskapet.

För ytterligare information se kommentarer under punkt 6.

9. Särskilt för utbildning på forskarnivå:

- att doktoranderna har tillgång till en aktiv forskningsmiljö med tillräckligt ämnesdjup, ämnesbredd och omfattning
- att doktoranderna har möjlighet till samverkan både med forskare nationellt och internationellt samt med det omgivande samhället

Beskriv, analysera och värdera, belys gärna med exempel.

Skriv text här...

10. Övrigt

Eventuella beskrivningar, analyser och värderingar avseende exempelvis internationalisering, breddad rekrytering, hållbar utveckling och jämställdhet.

Skriv text här...

Obligatoriska bilagor

Allmän studieplan (forskarnivå)

Utbildningsplan (grundnivå och avancerad nivå)

Översikt över examensmål

Slutnot

Beskrivningen ska utgå från det som anges för respektive kriterium. Att *beskriva* innebär i det här sammanhanget att redogöra för ett faktiskt förhållande. Exempel är att ange hur många lärare som finns på en utbildning och deras kompetens, vilket specialpedagogiskt stöd studenter med funktionsnedsättning kan få och vilka examinationsformer som används på utbildningen. Ett annat exempel är att redogöra för hur arbetet med att kontrollera att målen för en examen täcks av lärandemålen i de kurser som ingår i en utbildning.

Utifrån beskrivningen ska en analys göras så att utbildningen kan värdera om det som beskrivs fungerar bra eller inte, det vill säga vilka styrkor som finns och vad som behöver utvecklas. Att *analysera* innebär i det här sammanhanget att utifrån fakta/beskrivningen väga olika delar mot varandra. Ett exempel är att ställa lärarnas kompetens mot det behov som finns inom utbildningen. För exemplet med examinationsformer ovan skulle det innebära att utifrån beskrivningen av examinationsformer ställa det mot vad det är som ska bedömas.

Att *värdera* innebär i detta sammanhang att utifrån den analys som är gjord kunna dra slutsatser om hur någonting fungerar. I exemplet med lärarnas kompetens och

utbildningens behov skulle det innebära att dra slutsatser kring om kompetensen är ändamålsenlig eller inte och vad man baserar den slutsatsen på. För examinationsformerna skulle det innebära att dra slutsatser kring om examinationsformerna är ändamålsenliga eller inte och vad man baserar den slutsatsen på. Utifrån detta ska sedan styrkor och utvecklingsområden anges.